32004L0072

L 162/70 SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE 30.4.2004.

DIREKTIVA KOMISIJE 2004/72/EZ

od 29. travnja 2004.

o provedbi Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu prihvaćenih tržišnih praksi, definicije povlaštene informacije u odnosu na izvedenice na robu, izrade popisa upućenih osoba, prijavljivanja transakcija osoba na rukovodećim položajima i prijavljivanja sumnjivih transakcija

(Tekst značajan za EGP)

KOMISIJA EUROPSKIH ZAJEDNICA,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice,

uzimajući u obzir Direktivu 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2003. o trgovanju na temelju povlaštenih informacija i manipuliranju tržištem (zlouporabi tržišta) ([1]), a posebno njezin članak 1. stavak 1. drugi podstavak i stavak 2. točku (a), te njezin članak 6. stavak 10. četvrtu, petu i sedmu alineju,

nakon savjetovanja s Odborom europskih regulatora tržišta vrijednosnih papira (CESR) ([2]) zbog tehničkih savjeta,

budući da:

(1) Pošteno i učinkovito ponašanje sudionika na tržištu potrebno je kako bi se omogućilo normalno funkcioniranje tržišta i zaštitio njegov integritet. Osobito tržišne prakse koje sputavaju interakciju ponude i potražnje ograničavajući mogućnosti ostalih sudionika na tržištu da odgovore na transakcije mogu predstavljati veći rizik za integritet tržišta, pa je stoga manje vjerojatno da će ih nadležna tijela prihvatiti. S druge strane, veća je vjerojatnost da će biti prihvaćene tržišne prakse koje poboljšavaju likvidnost nego one prakse koje ju smanjuju. Mali su izgledi da će nadležna tijela prihvatiti tržišne prakse koje krše kodekse ponašanja ili pravila i propise čija je svrha sprečavanje zlouporabe tržišta. Budući da se tržišne prakse brzo mijenjaju kako bi se zadovoljile potrebe ulagatelja, nadležna tijela trebaju obraćati pozornost na novonastajuće tržišne prakse.

(2) Transparentnost tržišnih praksi sudionika na tržištu presudna je u razmatranju mogu li nadležna tijela prihvatiti određenu tržišnu praksu. Što je praksa manje transparentna, to je vjerojatnije da neće biti prihvaćena. Međutim, prakse na neuređenim tržištima zbog strukturalnih razloga mogu biti manje transparentne od sličnih praksi na uređenim tržištima. Nadležna tijela ne trebaju te prakse same po sebi smatrati neprihvatljivima.

(3) Pojedine tržišne prakse na određenom tržištu ne smiju ugrožavati integritet tržišta drugih izravno ili neizravno povezanih tržišta diljem Zajednice, bilo da je riječ o uređenim ili neuređenim tržištima. Stoga, što je veći rizik za integritet tržišta na takvom povezanom tržištu unutar Zajednice, to je manja vjerojatnost da će nadležna tijela prihvatiti te prakse.

(4) Nadležna se tijela prilikom razmatranja prihvatljivosti određene tržišne prakse trebaju savjetovati s drugim nadležnim tijelima, posebno u slučajevima kada postoje tržišta koja se mogu usporediti s tržištem koje se ispituje. Međutim, mogu postojati okolnosti u kojima se neka tržišna praksa može smatrati prihvatljivom na jednom određenom tržištu i neprihvatljivom na drugom usporedivom tržištu unutar Zajednice. U slučaju nepodudarnosti u ocjenama tržišnih praksi koje su prihvaćene u jednoj državi članici, a nisu prihvaćene u drugoj, u Odboru europskih regulatora tržišta vrijednosnih papira može se održati rasprava kako bi se pronašlo rješenje. Pri donošenju odluka o prihvaćenosti, nadležna se tijela trebaju temeljito savjetovati sa sudionicima na tržištu i krajnjim korisnicima i osigurati im visoku razinu transparentnosti.

(5) Ključno je da sudionici na tržištima izvedenica, čija temeljna imovina nije financijski instrument, dobiju veću pravnu sigurnost o tome što predstavlja povlaštenu informaciju.

(6) Korisna je mjera za zaštitu integriteta tržišta da izdavatelji ili osobe koje djeluju u njihovo ime ili za njihov račun izrađuju popise osoba koje za njih rade na temelju ugovora o radu ili na neki drugi način i koje imaju pristup povlaštenim informacijama koje se izravno ili neizravno odnose na izdavatelja. Na temelju takvih popisa izdavatelji ili te osobe mogu kontrolirati tok povlaštenih informacija i na taj način upravljati svojim obvezama čuvanja poslovne tajne. Nadalje, ti popisi također mogu predstavljati koristan alat za nadležna tijela prilikom praćenja primjene zakonodavstva vezanog uz zlouporabu tržišta. Izdavatelji i nadležna tijela moraju utvrditi povlaštene informacije kojima

([1]) SL L 96, 12.4.2003., str. 16.
([2]) CESR je osnovan Odlukom Komisije 2001/527/EZ od 6. lipnja 2001. (SL L 191, 13.7.2001., str. 43).

neka upućena osoba ima pristup i datum na koji je pristup dobila. Pristup povlaštenim informacijama koje se izravno ili neizravno odnose na izdavatelja od strane osoba koje se nalaze na takvom popisu ne dovodi u pitanje njihovu dužnost da se suzdrže od trgovanja na temelju svake povlaštene informacije u smislu Direktive 2003/6/EZ.

(7) Prijavljivanje transakcija koje za vlastiti račun obavljaju osobe koje pri nekom izdavatelju obavljaju rukovoditeljske dužnosti ili osobe koje su s njima usko povezane ne služi samo kao vrijedna informacija za sudionike na tržištu, već za nadležna tijela također predstavlja dodatno sredstvo nadzora tržišta. Obveza rukovoditelja više razine da prijave transakcije, ne dovodi u pitanje njihovu dužnost da se suzdrže od trgovanja na temelju svake povlaštene informacije u smislu Direktive 2003/6/EZ.

(8) Prijavljivanje transakcija treba biti u skladu s pravilima o prijenosu osobnih podataka utvrđenim Direktivom 95/46/EZ [1] Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom prijenosu takvih podataka.

(9) Za prijavljivanje nadležnim tijelima sumnjivih transakcija koje su izvršile osobe koje u okviru svojega posla izvršavaju transakcije financijskim instrumentima potrebno je imati dovoljno indicija da transakcije predstavljaju zlouporabu tržišta, tj. mora postojati opravdani razlog za sumnju da je riječ o trgovanju na temelju povlaštenih informacija ili manipuliranju tržištem. Određene se transakcije same po sebi mogu činiti u potpunosti lišene bilo kakve sumnje, ali mogu ukazivati na moguću zlouporabu tržišta kada ih se gleda u odnosu na druge transakcije, određeno ponašanje ili druge informacije.

(10) Ova Direktiva poštuje temeljna prava i načela priznata posebno Poveljom temeljnih prava Europske unije i posebno člankom 8. Europske konvencije o ljudskim pravima.

(11) Mjere predviđene ovom Direktivom u skladu su s mišljenjem Europskog odbora za vrijednosne papire,

DONIJELA JE OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Definicije

Za potrebe primjene članka 6. stavka 10. Direktive 2003/6/EZ:

1. „Osoba koja pri izdavatelju obavlja rukovoditeljske dužnosti" znači osoba koja je

   (a) član upravnog, upravljačkog ili nadzornog tijela izdavatelja;

   (b) rukovoditelj više razine, koji nije član tijela navedenih u točki (a), koji ima redovan pristup povlaštenim informacijama koje se izravno ili neizravno odnose na izdavatelja i ovlašten je donositi upravljačke odluke koje utječu na budući razvoj i poslovne izglede izdavatelja.

2. „Osoba usko povezana s osobom koja pri izdavatelju financijskih instrumenata obavlja rukovoditeljske dužnosti" znači:

   (a) bračni drug osobe koja obavlja rukovoditeljske dužnosti ili bilo kojeg drugog partnera te osobe koji se prema nacionalnim zakonima smatra jednakim bračnom drugu;

   (b) prema nacionalnom pravu, uzdržavana djeca osobe koja obavlja rukovoditeljske dužnosti;

   (c) ostali članovi obitelji osobe koja obavlja rukovoditeljske dužnosti koji su prije dana dotične transakcije dijelili isto kućanstvo s tom osobom barem godinu dana;

   (d) svaka pravna osoba, povjerenik ili ortaštvo čije upravljačke dužnosti obavlja osoba iz stavka 1. ovog članka ili iz točaka (a), (b) i (c) ovog stavka, ili koju ta osoba izravno ili neizravno kontrolira, ili koja je osnovana u korist te osobe, ili čiji su ekonomski interesi u osnovi jednaki interesima te osobe.

3. „Osoba koja u okviru svojega posla izvršava transakcije" znači barem investicijsko društvo ili kreditna institucija.

4. „Investicijsko društvo" znači svaka osoba u smislu članka 1. točke 2. Direktive Vijeća 93/22/EEZ [2].

[1] SL L 281, 23.11.1995., str. 31.

[2] SL L 141, 11.6.1993., str. 27.

5. „Kreditna institucija" znači svaka osoba u smislu članka 1. točke 1. Direktive 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća [1].

6. „Nadležno tijelo" znači nadležno tijelo u smislu članka 1. točke 7. Direktive 2003/6/EZ.

Članak 2.

Čimbenici koje treba uzeti u obzir prilikom razmatranja tržišnih praksi

1. Za potrebe primjene članka 1. točke 1. stavka 2. i članka 1. točke 2.(a) Direktive 2003/6/EZ, države članice osiguravaju da nadležna tijela, ne dovodeći u pitanje suradnju s drugim tijelima, prilikom donošenja odluke o tome mogu li prihvatiti određenu tržišnu praksu između ostalog uzmu u obzir i sljedeće čimbenike:

(a) razinu transparentnosti dotične tržišne prakse u pogledu cijelog tržišta;

(b) potrebu zaštite djelovanja sila tržišta i odgovarajućeg međusobnog djelovanja sila ponude i potražnje;

(c) u kojoj mjeri dotična tržišna praksa ima utjecaja na likvidnost i učinkovitost tržišta;

(d) u kojoj mjeri dotična praksa uzima u obzir mehanizme trgovanja dotičnog tržišta i omogućava sudionicima na tržištu da na odgovarajući i pravovremeni način reagiraju na novu situaciju na tržištu koju je ta praksa stvorila;

(e) rizik koji dotična praksa predstavlja za integritet izravno ili neizravno povezanih, uređenih ili neuređenih tržišta za dotični financijski instrument u cijeloj Zajednici;

(f) ishod svake istrage o dotičnoj tržišnoj praksi koju je provelo nadležno tijelo ili neko drugo tijelo spomenuto u članku 12. stavku 1. Direktive 2003/6/EZ, a posebno je li dotična tržišna praksa prekršila kodekse ponašanja ili pravila i propise čiji je cilj sprečavanje zlouporabe tržišta, bilo na dotičnom tržištu ili na izravno ili neizravno povezanim tržištima u Zajednici;

(g) strukturalne karakteristike dotičnog tržišta, uključujući i činjenicu je li tržište uređeno ili ne, vrste financijskih instrumenata kojima se trguje i vrstu sudionika na tržištu, uključujući i mjeru u kojoj mali ulagatelji sudjeluju na dotičnom tržištu.

Države članice osiguravaju da nadležna tijela, kada razmatraju potrebu za zaštitom iz podstavka 1. točke (b), posebno analiziraju utjecaj dotične tržišne prakse na glavne tržišne parametre, kao što su specifični uvjeti na tržištu prije uvođenja dotične tržišne prakse, ponderirana prosječna cijena jednog trgovinskog dana ili dnevna zadnja cijena trgovanja.

2. Države članice osiguravaju da nadležno tijelo tržišne prakse, posebno one koje su nove ili u razvoju, ne smatra neprihvatljivima samo zato što ih ono nije prethodno prihvatilo.

3. Države članice osiguravaju da nadležna tijela redovno pregledavaju tržišne prakse koje su prihvatila, posebno uzimajući u obzir značajne promjene u dotičnom tržišnom okruženju, poput promjena pravila trgovanja ili infrastrukture tržišta.

Članak 3.

Postupci savjetovanja i objavljivanje odluka

1. U svrhu primjene članka 1. točke 1. stavka 2. i članka 1. točke 2.(a) Direktive 2003/6/EZ, države članice osiguravaju da nadležna tijela poštuju postupke utvrđene stavcima 2. i 3. ovog članka kada razmatraju hoće li prihvatiti ili nastaviti prihvaćati određenu tržišnu praksu.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 11. stavak 2. Direktive 2003/6/EZ, države članice osiguravaju da se nadležna tijela prije odluke o prihvaćanju ili neprihvaćanju dotične tržišne prakse prema potrebi savjetuju s relevantnim tijelima, kao što su predstavnici izdavatelja, pružatelji financijskih usluga, potrošači, druga tijela i tržišni operateri.

Postupak savjetovanja obuhvaća savjetovanje s drugim nadležnim tijelima, posebno kada postoje usporediva tržišta po strukturi, volumenu ili vrsti transakcija.

3. Države članice osiguravaju da nadležna tijela javno objavljuju svoje odluke o prihvatljivosti dotične tržišne prakse, uključujući odgovarajuće opise tih praksi. Države članice nadalje osiguravaju da nadležna tijela što je prije moguće šalju svoje odluke Odboru europskih regulatora tržišta vrijednosnih papira, koji ih odmah objavljuje na svojim internetskim stranicama.

Objavljivanje obuhvaća opis čimbenika koji su uzeti u obzir prilikom donošenja odluke o tome smatra li se dotična praksa prihvatljivom, posebno kada su na tržištima različitih država članica doneseni različiti zaključci u pogledu prihvatljivosti iste prakse.

[1] SL L 126, 26.5.2000., str. 1.

4. Kada su već počele istražne radnje na specifičnim slučajevima, postupci savjetovanja utvrđeni stavcima 1. do 3. mogu se odgoditi do kraja te istrage i eventualnih sankcija.

5. Tržišna praksa koja je bila prihvaćena nakon postupaka savjetovanja utvrđenih stavcima 1. do 3. ne može se mijenjati bez korištenja istih postupaka savjetovanja.

Članak 4.

Povlaštene informacije u odnosu na izvedenice na robu

U svrhe primjene članka 1. točke 1. stavka 2. Direktive 2003/6/EZ, smatra se da korisnici tržišta na kojima se trguje izvedenicama na robu očekuju primiti informacije koje se izravno ili neizravno odnose na jednu ili više takvih izvedenica, ako se te informacije:

(a) redovno stavljaju na raspolaganje korisnicima tih tržišta, ili

(b) moraju objaviti u skladu sa zakonima i drugim propisima, pravilima tržišta, ugovorima ili običajima na dotičnom tržištu robe ili tržištu izvedenica na robu.

Članak 5.

Popis upućenih osoba

1. U svrhu primjene članka 6. stavka 3. trećeg podstavka Direktive 2003/6/EZ, države članice osiguravaju da popisi upućenih osoba uključuju sve osobe obuhvaćene tim člankom koje redovito ili povremeno imaju pristup povlaštenim informacijama koje se izravno ili neizravno odnose na izdavatelja.

2. Popisi upućenih osoba obuhvaćaju barem:

(a) osobne podatke svake osobe koja ima pristup povlaštenim informacijama;

(b) razlog zbog kojega se ta osoba nalazi na popisu;

(c) datum kada je popis upućenih osoba sastavljen i ažuriran.

3. Popisi upućenih osoba odmah se ažuriraju

(a) kada se promijeni razlog zbog kojega je neka osoba već na popisu;

(b) kada na popis treba dodati novu osobu;

(c) ako neka osoba koja je već na popisu više nema pristup povlaštenim informacijama, u tom slučaju treba navesti od kada to vrijedi.

4. Države članice osiguravaju da se popisi upućenih osoba čuvaju barem pet godina nakon što su sastavljeni ili ažurirani.

5. Države članice osiguravaju da osobe koje moraju izraditi popise upućenih osoba poduzmu potrebne mjere kako bi se jamčilo da je svaka osoba na tom popisu koja ima pristup povlaštenim informacijama upoznata sa svojim obvezama temeljenim na zakonima i drugim propisima i da je svjesna sankcija koje proizlaze iz zlouporabe ili protupravnog širenja tih informacija.

Članak 6.

Transakcije osoba na rukovodećim položajima

1. Za potrebe primjene članka 6. stavka 4. Direktive 2003/6/EZ i ne dovodeći u pitanje pravo država članica da uvedu druge obveze prijavljivanja koje nisu obuhvaćene tim člankom, države članice osiguravaju da nadležnim tijelima budu prijavljene sve transakcije koje se odnose na dionice uvrštene u trgovanje na uređenom tržištu ili na izvedenice ili druge s njima povezane financijske instrumente, a koje se obavljaju za vlastiti račun osoba iz članka 1. točaka 1. i 2. gore. Pravila prijavljivanja kojih se te osobe trebaju pridržavati pravila su države članice u kojoj je izdavatelj registriran. Prijava se vrši nadležnom tijelu te države članice u roku od pet radnih dana od dana transakcije. Kada izdavatelj nije registriran u nekoj državi članici, prijava se vrši nadležnom tijelu države članice u kojoj izdavatelj mora predočiti godišnje informacije u vezi s dionicama u skladu s člankom 10. Direktive 2003/71/EZ.

2. Države članice mogu odlučiti da prijava nije potrebna ili da se može odložiti do 31. siječnja sljedeće godine sve dok ukupni iznos transakcija nije dosegao pet tisuća eura na kraju kalendarske godine. Ukupni se iznos transakcija izračunava zbrajanjem transakcija obavljenih za vlastiti račun osoba iz članka 1. točke 1. s transakcijama obavljenim za vlastiti račun osoba iz članka 1. točke 2.

3. Prijava sadrži sljedeće informacije:

(a) ime osobe koja obavlja rukovoditeljske dužnosti pri izdavatelju, ili, ovisno o slučaju, ime osobe koja je usko povezana s tom osobom;

(b) razlog za obavezu prijavljivanja;

(c) ime dotičnog izdavatelja;

(d) opis financijskog instrumenta;

(e) vrstu transakcije (npr. stjecanje ili otpuštanje);

(f) datum i mjesto transakcije;

(g) cijenu i volumen transakcije.

Članak 7.

Obveza prijavljivanja sumnjivih transakcija

Za potrebe primjene članka 6. stavka 9. Direktive 2003/6/EZ, države članice osiguravaju da osobe iz članka 1. točke 3. gore odlučuju od slučaja do slučaja postoje li opravdani razlozi za sumnju da transakcija predstavlja trgovanje na temelju povlaštenih informacija ili manipuliranje tržištem, uzimajući u obzir elemente koji predstavljaju trgovanje na temelju povlaštenih informacija ili manipuliranje tržištem iz članaka 1. do 5. Direktive 2003/6/EZ, iz Direktive Komisije 2003/124/EZ [1] o provedbi Direktive 2003/6/EZ u pogledu definicije i javnog objavljivanja povlaštenih informacija i definicije manipuliranja tržištem, te članka 4. ove Direktive. Ne dovodeći u pitanje članak 10. Direktive 2003/6/EZ, osobe koje vrše transakcije u okviru svojega posla podliježu pravilima prijavljivanja države članice u kojoj su registrirane ili u kojoj imaju svoju središnju upravu, ili u slučaju podružnice, državu članicu u kojoj se podružnica nalazi. Prijava se upućuje nadležnom tijelu te države članice.

Države članice osiguravaju da nadležna tijela koja prime prijavu o sumnjivim transakcijama odmah pošalju tu informaciju nadležnim tijelima dotičnih uređenih tržišta.

Članak 8.

Vremenski okvir za prijavu

Države članice osiguravaju da u slučaju da osobe iz članka 1. točke 3. saznaju za činjenicu ili informaciju koja daje opravdani razlog za sumnju u pogledu neke transakcije bez odgađanja to prijave.

Članak 9.

Sadržaj prijave

1. Države članice osiguravaju da osobe koje podliježu obavezi prijavljivanja nadležnom tijelu pošalju sljedeće informacije:

(a) opis transakcija, uključujući vrstu naloga (limitirani nalog, tržišni nalog ili druga svojstva naloga) i vrstu trgovanja (na primjer, trgovina velikim paketima);

(b) razlog za sumnju da bi transakcija mogla predstavljati zlouporabu tržišta;

(c) podatke u svrhu identificiranja osoba u čije su ime transakcije bile obavljene, te drugih osoba uključenih u dotične transakcije;

(d) svojstvo u kojem djeluje osoba koja podliježe obvezi prijavljivanja (kao što je za vlastiti račun ili u ime trećih osoba);

(e) sve ostale informacije koje bi mogle biti značajne u ispitivanju sumnjivih transakcija.

2. Ako te informacije nisu raspoložive u trenutku prijavljivanja, prijava obuhvaća barem razloge zbog kojih osoba koja šalje prijavu sumnja da bi transakcije mogle predstavljati trgovanje na temelju povlaštenih informacija ili zlouporabu tržišta. Sve preostale informacije priopćavaju se nadležnom tijelu čim postanu dostupne.

Članak 10.

Način prijavljivanja

Države članice osiguravaju da se prijava nadležnom tijelu može izvršiti poštom, elektroničkom poštom, telefaksom ili telefonom, pod uvjetom da se u potonjem slučaju na zahtjev nadležnog tijela naknadno preda potvrda u pismenom obliku.

Članak 11.

Odgovornost i poslovna tajna

1. Države članice osiguravaju da osoba koja šalje prijavu nadležnom tijelu iz članaka 7. do 10. o toj prijavi ne obavijesti nikoga, a posebno ne osobe u čije su ime izvršene transakcije ili osobe povezane s tim osobama, osim na temelju zakonski utvrđenih odredaba. Ispunjavanjem navedenog zahtjeva osoba koja je izvršila prijavu ne podliježe nikakvoj vrsti odgovornosti, pod uvjetom da ta osoba djeluje u dobroj vjeri.

2. Države članice osiguravaju da nadležna tijela niti jednoj osobi ne objave identitet osobe koja je prijavila transakcije, ako bi objavljivanje štetilo osobi koja je prijavila transakcije ili bi joj moglo štetiti. Ova odredba ne dovodi u pitanje propise o provedbi i sankcioniranju utvrđene Direktivom 2003/6/EZ, ni pravila o prijenosu osobnih podataka utvrđena Direktivom 95/46/EZ.

3. Prijava nadležnom tijelu u dobroj vjeri predviđena člancima 7. do 10. ne predstavlja kršenje bilo kojeg ograničenja objavljivanja informacija utvrđenog ugovorom ili zakonima i drugim propisima te za sobom ne povlači nikakvu vrstu odgovornosti osobe koja je izvršila prijavu u pogledu te prijave.

Članak 12.

Prenošenje

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije do 12. listopada 2004. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba i korelacijsku tablicu između tih odredaba i ove Direktive.

[1] SL L 339, 24.12.2003., str. 70.

Kada države članice donose ove odredbe, te odredbe prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Države članice određuju načine tog upućivanja.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 13.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 14.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 29. travnja 2004.

Za Komisiju

Frederik BOLKESTEIN

Član Komisije